

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIA
2018ko martxo 181. zenb.

KALAPUTXI

INDEPENDENTZIA

Aberri Eguna
Apirilak 1

Eñaut
Barruetabeña
Anparan

**EÑAUT
MARKA
PASARELAN
IKUSTEA AMETS**

libre!
Egunkaria

15 URTE EGUNKARIA GABE ■
ERRAUSTEGIA BAI ALA EZ? ■
MARTXOAK 8, EMAKUMEAK ZUTIK ■
ALFA ENPRESAKO LANGILEAK KINKA LARRIAN ■
MUTRIKU EDURRETAN ■
BURBIL GAINKO KONTUAK ■

Igualatorioarekin eta
Osakidetzarekin
lan egiten dugu

Audioprotesista
egunero zentroan
Audiometriak doan

OPTIKA VITORIA

O P T I K A • A U D I F O N O A K

ERRIBERA 16 • 48700 ONDARROA • 946134138 • mvitoria@cnoo.es

- ▶ Etxea apaintzeko proiektuak
 - ▶ Altzariak
 - ▶ Sukaldeak
 - ▶ Leiho mistoak (egurra eta aluminioa)

Erreterria auzoa, z/g · ONDARROA

Tel.: 94 683 18 07 · e-posta: barrueta@barruetabena.com

Telefonoak

Osasuna

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00
Botikak	
Lasuen-Elezgarai	943 19 50 26
.....	626 61 13 92
Lon Apraiz	943 60 32 50
.....	630 05 50 97
Amaia Zalduegi	669 26 22 01
Hiart Burgoa	667 33 88 90
Etxeberría (Elgoibar)	943 74 01 40
Garitaonaindia (Elgoibar)	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar)	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberría (Elgoibar) ..	943 74 12 77
Idoia Lafuente (Eibar)	943 25 44 10

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Anai Arte	943 60 34 10
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Eguneko Zentroa (Deba)	943 19 23 60
Turismo Bulegoa	943 60 33 78
Bake epaitegia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz pilotalekua	943 60 41 91
Ur Partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Posta zerbitzua	943 60 30 44

Irakaskuntza

Goizeko Izarra Ikastola	943 60 36 75
San Miguel Ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal Euskaltegia	943 60 37 80
Udal Musika Eskola	943 60 37 80
Haurreskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

ANSOLA taxia	638 67 23 83
ANTON taxia	666 22 19 99
XABI taxia	656 28 90 26
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa Autobusak	902 10 12 10
Bizkaibus	902 22 22 65
EuskoTren	902 54 32 10
Loiuko Aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
Bikario etxea	943 60 39 88
Santa Catalina eleiza	943 60 32 00

Iritzixa

Kalaputxi aldizkariko lan-taldea

GAU AMAIGABE HARTAN...

Barruak uzurtutako egunak datoz gogora. 2003ko otsailaren 20ko gau hura izan zen *Euskaldunon Egunkariaren* bukaera eta amesgaiztoaren hasiera.

“Dena ETA da” leloaren baitan eta finantzaketarako tresna gisa hartuta, *Egin*, *AEK* eta *Txalaparta* argitaletxeari tokatu zitzaizkien; lehenago *Egin* egunkaria eta *Egin* irratia itxi zituzten.

Ordukoan, hamabost urte lehenago eta herri ekimenez sortutako *Euskaldunon Egunkariari* egokitu zitzaion. Ordu txikitik egin zituzten Guardia Zibilek atxilotetak, eta hurrengo egunetan atxilotuen lantokietan ere sartu zuten muturra: *Argia* eta *Jakin* aldizkarietan, *Ikastolen Elkarte*an, Martin Ugalde parkean... Euskarazko egunkari nazionala itxi, atxilotuen etxeak eta lantokiak miatu, izua, tratu txarrak eta umilazioa eragin eta kale gorrian utzi zituzten 150 langile.

Hamar lagun preso eraman zituzten Madrilera, inkomunikatuta. Handik bi egunera, itxiera salatze Donostian inoiz izandako manifestaziorik handienetakoa egin zen.

Ordurartekoa nahikoa ez eta handik lau egunetara Arantzazuko santutegira sartzeko agindua zuten Guardia Zibilek. Isilpeko mugimenduak eta telefono deiak tarteko, Miranda de Ebron jaso omen zuten atzera egiteko agindua. Espainiar gobernua ez zebilen txantxetan. Giro gaiztoa lagun, euskararen alorreko eta euskal kulturen ziharduten eragileen aurkako ekintzek ez zuten etenik.

Baina Egunkariako jendea ez zen etxean gelditu. Lehenago *Egunkaria Sortzen* lantaldea sortu zen bezala, ordukoan beste egunkari bat sortzeko indarrak eta kemenak bildu ziren. “*Egunkaria* bai itxia baina ez isildua” aldarrikatu zuten langileek eta hala ikusi zuten argia lehenengo *Egunero* eta gero *Berria* egunkariak.

Benetako kemena erakutsi zuen euskal gizarteak. Euskararen komunitateak badaki erantzuten, bai. Orduko gertaeren inguruan hausnartu ondoren eta ikusita espainiar gobernuak espainiar alderdiekin konpañe eginda inpunitate osoz diharduela, nork ziurta dezake orduko neurriak edo gogorrak ez dituela hartuko euskararen komunitatearen aurka. Hor dugu Kataluniako adibidea.

Handik zortzi hilabetera bigarren saioa izan zuen Guardia Zibilak Martin Ugalde parkean, harakoan zerga iruzurra leporatzen zitzaion Egunkariari. Auzitegiek ezerezean utzi zituzten Guardia Zibilaren asmoak. Fiskaltzaren akusariorik gabe ipurdi bistan gelditu zen espainiar gobernua. Auzi ekonomikoak ere ez zuten aurrera egin.

Beste behin ere erne egotea dagokigu.

Argitaratzailea **Karenka komunikazio elkarte**
Barrenkale 12, behe - 20830 Mutriku Tel. 635 748 393
 e-posta kalaputxi2001@gmail.com
 Bloga www.kalaputxi.blogspot.com
 Laguntzaileak **Mutrikuko Udala** eta **Gipuzkoako Foru Aldundia**
 Kolaboratzaileak **Iñigo Andonegi**, **Josu Larrañaga**, **EMA**,
Txantxangorri.
 Tirada **2.200 ale** Lege Gordailua **SS-787/01** ISSN **1579-4792**
 Inprimategia **EUSKALINPRI** Banaketa **Kalaputxi**

Kalaputxi Herri-Aldizkarixak
 Erakunde hauen diru laguntza jasotzen du:

Mutrikuko Udala

Gipuzkoako Foru Aldundia

astelehenetik ostiralera						
DB03 LEKEITIO-DONOSTIA						
Lekeitio	6:15	9:50	12:50	17:50	20:00	
Ondarroa	6:40	10:15	13:15	18:15	20:15	
Mutriku	6:45	10:20	13:20	18:20	20:30	
Donostia	7:55	11:30	14:30	19:30	---	
DB03 DONOSTIA-LEKEITIO						
Donostia	8:00	11:00	14:30	18:00	20:30	
Mutriku	8:50	11:50	15:25	18:50	21:20	
Lekeitio	9:35	12:35	16:10	19:35	22:05	
DB04 ONDARROA-MALLABIA						
Mutriku	7:15	orduro	20:15	21:25	22:15	22:45
Mendaro	7:50	orduro	20:50	22:05	22:50	22:55
Eibar	8:15	orduro	21:15	22:30	22:45	23:15
Mallabia	8:30	orduro	21:30	22:45	---	---
DB04 MALLABIA-ONDARROA						
Mutriku	7:15	orduro	20:15	21:25	22:15	22:45
Mendaro	7:50	orduro	20:50	22:05	22:50	22:55
Eibar	8:15	orduro	21:15	22:30	22:45	23:15
Mallabia	8:30	orduro	21:30	22:45	---	---
DB05 MUTRIKU-ZUMAIA						
Mutriku	6:25	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25
Deba	6:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40
Zumaia	7:10	10:10	12:10	14:10	17:10	19:10
DB05 ZUMAIA-MUTRIKU						
Zumaia	8:10	10:10	12:10	15:10	17:10	
Deba	8:40	10:40	12:40	15:40	17:40	
Deba	9:15	11:15	13:15	16:15	18:15	
Mutriku	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25	
DB06 ONDARROA-SORALUZE						
Mutriku	8:45	10:45	12:45	14:45	17:45	19:45
Mendaro	9:20	11:20	13:20	15:20	18:20	20:20
Soraluze	9:40	11:40	13:40	15:40	18:40	20:40
DB06 SORALUZE-ONDARROA						
Soraluze	7:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40
Elgoibar	7:45	9:45	11:45	13:45	16:45	18:45
Mendaro	8:00	10:00	11:00	14:00	17:00	19:00
Mutriku	8:20	10:20	11:20	14:20	17:20	19:20

larunbat, igande eta jai-egunak						
DB03 LEKEITIO-DONOSTIA						
Lekeitio	8:00	12:30	17:00	19:00		
Ondarroa	8:25	12:55	17:25	19:25		
Mutriku	8:30	13:00	17:30	19:30		
Donostia	9:40	14:10	18:40	20:40		
DB03 DONOSTIA-LEKEITIO						
Donostia	10:30	14:30	17:00	20:30	21:00	
Mutriku	11:20	15:20	17:50	21:20	21:50	
Lekeitio	12:05	16:05	18:35	22:05	22:35	
DB04 ONDARROA-MALLABIA						
Mutriku	7:15	orduro	20:15	21:25	22:15	
Mendaro	7:45	orduro	20:45	22:5	22:20	
Eibar	8:10	orduro	21:10	22:30	22:45	
Mallabia	8:25	orduro	21:25	22:45	---	
DB04 MALLABIA-ONDARROA						
Mallabia	6:50	orduro	21:45			
Eibar	7:00	orduro	22:00			
Mendaro	7:35	orduro	22:35			
Mutriku	7:55	orduro	22:55			
DB05 MUTRIKU-ZUMAIA						
Mutriku	8:25	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25
Deba	8:40	10:40	12:40	14:40	16:40	18:40
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10	19:10
DB05 ZUMAIA-MUTRIKU						
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10	19:10
Deba	9:40	11:40	13:40	15:40	17:40	19:40
Deba	10:15	12:15	14:15	16:15	18:15	20:15
Mutriku	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25	20:25
DB06 ONDARROA-SORALUZE						
Mutriku	9:45	11:45	13:45	17:45	19:45	21:45
Mendaro	10:20	12:20	14:20	18:20	20:20	22:20
Soraluze	10:40	12:40	14:40	18:40	20:40	22:40
DB06 SORALUZE-ONDARROA						
Soraluze	8:40	10:40	12:40	16:40	18:40	20:40
Elgoibar	8:45	10:45	12:45	16:45	18:45	20:45
Mendaro	9:00	12:00	13:00	17:00	19:00	21:00
Mutriku	9:20	12:20	13:20	17:20	19:20	21:20

Bilbo - DEBA - Donostia				Donostia - DEBA - Bilbo			
	Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero		Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero
Bilbo		7:00	20:00	Donostia	5:50	7:50	20:50
Eibar	6:14	7:14	21:14	Errekalde	5:59	7:59	20:59
Elgoibar	6:24	7:24	21:24	Orio	6:14	8:14	21:14
Mendaro	6:33	7:33	21:33	Zarautz	6:20	8:20	21:20
DEBA	6:44	7:44	21:44	Zumaia	6:29	8:29	21:29
Zumaia	7:00	8:00	22:00	DEBA	6:43	8:43	21:43
Zarautz	7:08	8:08	22:08	Mendaro	6:52	8:52	21:52
Orio	7:15	8:15	22:15	Elgoibar	7:01	9:01	22:01
Errekalde	7:29	9:29	22:29	Eibar	7:11	9:11	22:11
Donostia	7:38	9:38	22:38	Bilbo	8:20	10:20	23:20

ONDARROA - BILBO			BILBO - ONDARROA		
astelehenetik ostiralera			astelehenetik ostiralera		
	lehena	azkena		lehena	azkena
A3916 Ermuatik	5:40	19:40	A3916 Ermuatik	7:10	22:10
Mutrikutik irten: 6:25, 7:25, 15:25			Mutrikuraino: 14:10, 18:10, 20:10		
A3915 Durangotik	6:10	20:10	A3915 Durangotik	7:40	21:40
jai egunak			jai egunak		
A3916 Ermuatik	6:40	20:40	A3916 Ermuatik	8:10	22:10
A3915 Durangotik	7:10	20:10	A3915 Durangotik	8:40	21:40

ERRAUSTEGIAK ETA MINBIZIAK

Azken asteotako ARGIA astekariak agertu dutenez (2584 eta 2586 zenbakietan), *Montpellier*ren eta *Pisan* kokaturik dauden erraustegien inguruko herrietan egindako ikerketetan, minbiziaren igoera izugarria azaltzen da.

Montpellierren, INVS Frantziako Osasun Publikoaren Institutuak eskatuta egin duten dossierak hautsak harrotu ditu bazterretan. *Lunel-Viel* udalerrian, 2010ean jarri zen martxan eta geroztik berrikuntza ugari gehitu dioten erraustegiaren inguruan linfomak, sarkomak eta leuzemiak ugaritu dira. Lobbyen presioa, alde guztietan bezala, ikaragarria da eta egoera oso gatazkatsua dela esan genezake.

Italiako *Pisan* ere, egoera ez da txantxetako. Polemika handia bizi dute bertan, frogatu denean *Ospedaletto* herrian kokaturiko erraustegiak minbiziak eragin dituela. Hemen ere, CNR ikerketarako Kontseilu Nazionalak plazaratutako azterketa epidemiologikoak hautsak harrotu ditu. Azterketa horrek dioenez, heriotzak ugaritzen dira sistema linfatikoa eta odoleko minbizietan zein zirkulazio sistemetan. Emakumeetan hilkortasun tasa %152 handitzen da arnasbideetako gaisotasunean. Pisako udalak erabaki du erraustegia ixteko prozedurari ekitea.

Eta gure Gipuzkoa honetan, Aldundia eta enparauak... zertan ari dira Zubietan?

Mutrikuko EH Bildu**GURE KOFRAIXA ZARRA**

Urte bete pasa da dagoeneko suteak Kofraixa Zarraren eraikina suntsitu zuenetik. Urte luze honetan, kalatxoriek bakarrik eduki dute gure itsas ondarearen erreferentzia izan den eraikinera sartzeko aukera.

Pasa den abenduaren amaieran, eraikinaren egoeraz kezkatuta eta instituzio ezberdinek arazoa konpontzeko erakutsi duten ardura txikiaren aurrean, Udaletxean Eusko Jaurlaritzako eta udal ordezkarien arteko bilera bat ospatu zuten. Bilera hartara, Kofraixa Zarran lagunak ez ginen gonbidatuak izan, izan ere, erabakiak hartuta etorri ziren Gasteiztik: eraikinaren barneko egitura eta bentalakua konponduko dira, eraikinak sutearen aurretik zeukan funtzioei jarraipena emateko. Alegia, ostalaritzara bideratuko da eraikina.

Erabaki hauen alde positiboa bilatu asmoz, ondo ikusten dugu benta lekua berreraikitzea. Noski baietz. Baina beste alde batetik, emango zaion erabilera berriak kezkatzen gaitu. Badirudi gutxi batzuen ahalmen ekonomikoak asetzeko jatetxe eta hotela eraikiko dituztela; erreferentzia izan den eraikina dirudunen urdailak betetzen amaitu duela ikusten dugu, eta horren aurka gaude.

Mutrikun jatetxe edo hotela behar badira, guk ez dugu horiek eraikitzea galaraziko. Kontua da, ez gaudela ados mota honetako eraikin bat, Mutrikuko eta euskal itsas ondarearen erreferentzia izan den eraikin sinbolikoa, eta aldi berean publikoa eta denona den eraikina, horretarako erabiltzerik. Nola da posible guztiona den eraikina gutxi batzuentzat erabiltzea eta guztiona den moila pribatizatzeko aukera ematea?

Euskal arrantza sektoreak bizi duen egoera zailaren aurrean, mutrikuarrek laster ez dute euren herriaren erreferentzia historikorik edukiko, ez dute jakingo Mutriku zein garrantzitsua izan zen mende askotan zehar eta zerk bihurtu zuen herria hain garrantzitsu. Itsas ondarerik gabe, memoria galdu egingo da. Gure ustetan, Kofraixa Zarra moduko eraikin batek eskaintzen duen erreferentzialtasuna ikaragarria da gurea moduko herri txiki batean.

Gure herriko erreferentzia historikoak, ekonomikoak, kulturalak eta sozialak galtzen ari gara, edo galdu ditugu dagoeneko. Mutrikun egiten ziren lanak, zaku fabrika, guraize fabrika, Perratzailea, Egaña, Txirritxa, tolareak, sagardotegiak... guztiak galdu dira; jada ez da ezer geratzen, inoiz existitu ez balira bezala. Eta zerbait egiten ez badugu, Kofraixa Zarrarekin ere, antzeko zerbait gertatuko da.

Oraindik garaiz gabilta, itsas ondarearen interpretazio zentroa eraikitzeko momentu egokiena da hau. Bertan, ontziolak, buzoak, otzaragileak, tonelak, sokagileak, sare konpontzaileak, amugileak, korainak eta subasta makinaz gain, gainontzeko lanbide eta tresna historikoak biltzeko aukera daukagu. Etorkizunari begira hartu dezakegun erabakirik onena historia mantentzea da. Baina tamalez, batzuei ez zaie hori asko inporta; edo inporta bazaie ere, Gasteizko bulegoetan hartutako erabakien alde daudela dirudi.

Badaude itsas ondarea eraikin ezberdinetan kontserbatzeko proiektu batzuk mahai gainean eta, gure ustetan, mutrikuarrok izan beharko genuke erabakirik onena zein den adostu beharko genukeenok. Gure herria da eta guk hartu behar ditugu erabakiak. Kofraixa Zarran lagunon ustetan, Kofraixa Zarra da horretarako eraikinik egokiena. Mende askotan zehar, Kofraixa izan da herriko eta itsasoko bizitzaren ardatza, eta aukera daukagu hala izaten jarraitu dezan.

Etorkizun hurbilera begira, erronka bat daukagu begi bistan. Ez dezagun ahaztu zer izan garen eta aprobetxatu dezagun suteak eskaini digun bigarren aukera.

LEO BELAUSTEGI**Kofradi Zarran laguna**

Kalaputxik ez du bere gain hartzen aldizkarian hirugarrenek adierazitako esan-iritzien erantzukizunik.

*Kalaputxik irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Datozen ordenean eta espazioak eskaintzen duen aukeraren barruan, moztu edo hurrengo hilerako laga dezakegu. Gutunak izen abizenekin bidaliko dira: **Kalaputxi · Barrenkalea 12 behea · 20830 Mutriku** edo internet bidez, **kalaputxi2001@gmail.com***

Duintasuna helburu: etorkizunari begira borrokan

Gipuzkoako Jubilatu eta Pentsiodunek euren elkarteak dute: Duintasuna Elkartea. Aspalditik ari dira martxan, baina esan daiteke azkenealdian egin dela ezagunagoa.

Urtea hastearekin batera, jubilatuek urtarilaren 15ean ekin zieten protestei, eta ordutik astelehenero biltzen dira, astetik astera jendea gehituz kale eta bazterretan.

Urtetik urtera euren egoerak okerrera egin duela eta, aspaldiko haserrea azaleratu egin dela diote, ezin izan dutela gehiago jasan. Lehertu egin da, eztanda egin du egoerak. Azken tanta, berriz, pentsiodun bakoitzari Espainiako Gobernuak bidalitako gutuna izan da, %0,25eko igoerarena. *“Pentsiodunon erosteko ahalmena %6,5 txikitu da 2011tik hona”* baina ez omen da hori arazo bakarra, bestelako zerbitzu sozialak ere gutxitu eta okertu egin dizkietela salatzen baitute.

Azken asteetan sortutako olatua handia izan da eta behin eta berriz argi utzi nahi izan dute euren atzetik ez dutela alderdi politikorik. Mugimendu asanblearioa eta lokalista izateaz gain, sare sozialen bitartez hedatzen joan dela guztia. Kolore politiko ezberdinetakoak bildu dira euren haserrea eta egonezina adierazteko.

Errealitate ezberdinak eta datuak daude, Gizarte Segurantzaren azken datuen arabera, Hego Euskal Herrian 1.138 eurokoa da batez besteko pentsioa, baina elkartekoek diote datu horrek ez duela benetako egoera erakusten, izan ere, *“Gipuzkoan 184.630 pentsiodun daude, biztanleen %26, eta horien %58k 1.100 eurotik behera kobratzen dute. Autonomi Erkidegoan, 700 eurotik beherako pentsioa jasotzen duten 249.579 pentsiodun daude. Pentsio txikiok RGIko errenta bidez osatzen dira, 732 euroraino. Prekarietatearen aurpegia emakumearena dela diote behin eta berriz. Gipuzkoan alarguntza kobratzen dutenen %90 emakumeak dira eta beraien batez besteko pentsioa 743 eurokoa da. Bestetik, RGI laguntza jasotzen dutenen %27 pentsiodun pobreak dira eta horietatik %67 emaku-*

meak”.

Aspaldian puri-purixan dagoen gizonen eta emakumeen soldaten artean dagoen aldeari buruzko gaiari helduta ere badute iritzia: *“Lanean diharduten gizonen eta emakumeen arteko soldaten arrakala 7.700 euroko da urtean; erretiroan, berriz, baldintza horiek okerrera egiten dute”.*

Duintasuna elkartek gutxieneko pentsioa 1.080 eurokoa izatea aldarrikatzen du, hau da, 732 eurotik 1.080ra igotzea, Europako Gutun Sozialak ezarritako kalkulu-formula batetik ateratako kopurua izanik hori. “2015ean milaka sinadura bildu genituen hemengo Autonomia Erkidegoan eta Nafarroakoan 365.000 pentsioduni soldatatzeko, eta, bietan eskaera atzera bota bazuten ere, Nafarroako Gobernuak lege bat onartu zuen 22.000 pentsio txiki osatu eta gutxieneko soldatarekin parekatzeko, zerga kenkariaren bidez”. Orduan ezetza jaso zuten, baina borrokari eusteko prest daude elkartek “Europako Gutun Sozialak dioena lortzeko bidea jorratzen jarraituko dugu, eta etorkizuneko pentsioak bermatzeko Gizarte Segurantzak propioa behar dugula aldarrikatzen dugu”.

Menpekotasunera bideratutako Zerbitzu Sozialak eten-gabe ari dira pribatizatzen, kalitatea jeitsiz doala agerikoa da... eta hori ere kezka-iturri da jubilatu eta pentsiodunentzat: *“Botiken berrordainketaren inguruan ere badugu zer esanik. Persona nagusiei eta gaixotasun kronikoak dituztenei eragin zien batez ere neurriak. Gaixoei bueltatzen zaie dirua, bai, baina horretarako pentsiodunak berak egin behar du eskaera. Administrazioak baditu bakoitzaren datuak, badaki zeinek zer kobratzen duen eta abar. Zergatik ez zaio, ba, dirua automatikoki itzultzen? Pentsiodun askorentzat arazoa da orriak betetzen hastea. Zenbat diru*

Uzuri
RPS 183/12

ELGOIBAR - DEBA
optika audio

DEBA, Ostolaza 7 - Tel. 943 19 21 92
ELGOIBAR, San Frantzisko 21 - Tel. 943740359

AMAIA GOENAGA
REBIRTHING
NORBERARENGANAKO BIDEA, BIHOTZERAINO
ARNASKETA ZIRKULAR BATEN BITARTEZ,
KONTZIENTEA ETA KONEKTATUA.
TERAPIA ENERGETIKOA
TRATAMIENTU ZENTROA - TRUKUKA TENIENTEAK, 25 - TEL. 690 94 91 97

Gipuzkoako Jubilatuek eta Pentsiodunak

DUINTASUNA

Elkartea

“Gure egoera eta gure ondorengoena hobetzeko dihardugu borrokan.”

aurreztuko ote zuen hemengo gobernuak eskaera orriak bete ez dituztelako. Eta nora joan ote da diru hori? Urtero pentsiodunak ugaritu arren sendagaiei zuzendutako saila txikituz doa. Jaurlaritzak hasieran bideratutako 18 milioi haiek 6,6 milioira jeitsi dira, atera kontuak”.

Dena den, kontzientzia politikoaren falta somatzen dutela diote, “Guk politika egin behar dugu, dena delako politika. Ez dugu nahi pentsiodunak gure jarduna musean jokatzerara edo oporretara mugatzea. Erretiratuen etxeetara mugatzea nahi dute batzuek, politikari batzuek batez ere. Lana egin dugulako mezezi dugu atsedena, baina bizirik gaude eta indarra dugu. Taldean aritzeak asko lagundu gaitu; bakarka egitera ausartzen ez ginenak taldean ari gara eta indartsu sentitzen gara.”

Orain egindako lana etorkizunera begirakoa dela diote: “gure borroka ez da gurea bakarrik, aurrera begira behar dugu. Dirurik ez dagoela eta, arlo pribatura bideratu nahi dituzte herritarrak. Atzetik datozenek ez dituzte gauzak batere errazak. Nola egin aurre geroz eta zaharragoa den gizarteari?”

PENTSIODUNAK HASERRE

Ez dira etxean gelditu. Benetan haserre daudela adierazi dute milaka pentsiodunek. Asteetan zehar egin dituzten manifestazio eta elkarretaratzeetan, isilik eta geldirik egoteko prest ez daudela erakutsi dute. Mutrikuko Anaiarteko kideek ere gauza bera adierazi dute: “Otsailaren 22ko Donostiako manifestaziora josateko bi autobus bete genituen. Eta herrian bertan, astelehenero batzeko asmotan gara”.

Espainiako Gobernuak ezarri nahi dien %0,25eko igoerarekin ere haserre daude: “Barre eta burla egitea iruditzen zaigu. Bizitzak hori baino askoz gehiago egin du gora eta guk, bizitza osoan lanean jardun dugunok, ez al dugu erretiro duina merezi?”.

Lotsagarria ez ezik iraingarria ere iruditzen zaie egoera: “Zaharrak bagara, baina ez tontoak. Lan bizitzan kotizatu duguna ostu egin digute, dirurik ez dagoela esaten dute. Horko dirua beste batzuk gizen-zeko eman eta kutxa hustu. Horixe da Gobernuak egin duena eta, zer egin behar dugu, etxean isil-isilik gelditu? Euren patrikak ondo beteta dituztenean gu traba besterik ez gara eurentzat”.

Erretiro ona dutenak ere hor ari dira borrokan: “Pentsio ona dutenak badira, baina horiek ere ikusten dute ez dela batere egoera justua. Eta alargunei begiratuta oraindik okerragoa da hauen egoera. Egun, jublatu eta pentsiodun asko eta asko euren senideak lagun-tzen ari dira, seme-alabak ez badira, bilobak...”.

Lerro hauen bidez animatu nahi dituzte Mutrikuko jublatu, pentsiodun eta jendea orokorrean antolatzen dituzten elkarretatze eta mobilizazioetan parte hartzera. “Gaur lortutakoa biharkoentzat ere izango delako”.

BIZKOR AUTOAK

astelehenetik ostiralera 9:00 - 13:00 / 15:00 - 19:00

Antzomendi industrialdea • 943 607 182 • www.nt2.es

oreka zentra

Masajea eta osteopatia
Hitt entrenamendua
K-Stretch luzaketak
Posturologia
Enterenamendu planak

Olhiana: 605 735 911 Jon: 696 675 665
gorputzoreka@gmail.com
Jose Maria Alzibar 12, behea - Mutriku

ERREPIDEA KONPONTZEN

Debako bidea konpontzeko lanak hasita daude Alkolea atzealdean behera eginda zegoen parean. Deba-Mutriku errepidean espaloia eta bidegorria eraikitzen udazkenean hastekoak dira, baina lehenago errepidearen zati hori konpontzen ari da Foru Aldundia. Etorkizunean, tunela egindakoan, errepide zati hori oinezkoentzat geldituko da, eta egiten ari diren lanei esker, behera eginda zegoena erabat sendotuta geratuko da. Obrak bizpahiru hilabetez luzatuko dira eta 250 mila euro inguruko aurrekontua du.

ONDARBELTZKO FRONTOIA

Ondarbeltzeko frontoiaren estalkia egoera txarrean zegoela eta, kendu egin du haren jabe den Itsasertze-tako zuzendaritzak, Costasek alegia. Frontoiaren erabiltzaileentzat zegoen arriskua, hortaz, kendu egin da.

Hala ere, estalkia kendu ostean, hura eusten zuen egitura agerian geratu da eta egueraldiak ez dio onik ekarriko lehendik gaizki dagoenari. Udalak eskaera egin dio Costasi estalki berria jartzeko, baina erantzuna ezekoa izan da, ez dagoela dirurik. Hori ikusita, Udala aztertzen ari da estalkia bere kabuz jartzeko aukera. Ikusi beharko da Udalak egiteko modukoa den.

LIBURUAREN ASTEA

Apirilaren 23tik 27ra bitartean Liburuaren astea ospatuko da Udal Liburutegiak eta Kultura batzordeak antolatuta. Asteazken zehar liburuak maileguan hartzen dituzten erabiltzaileen artean liburu irakurgailu bat, tablet bat eta bi liburu sorten zozketa egingo da.

Gainera, honako ekitaldiak ere antolatuko dira:

Apirilak 24-25, astearte eta asteazkena
Liburu merkatu txikia Liburutegiko sarreran 10:00-13:00 eta 17:00-20:00 ordutegietan.

Jendeak emandako liburuak eta Liburutegiko fondoko liburuak doan eskuragarri izango dira, mota guztietako liburuak etxera eramateko moduan: erabiliak eta berri-berriak.

Apirilak 26, osteguna, arratsaldeko 7etan, Ziriako Andonegi Ipuin lehiaketaren Sari banaketa izango da Kultur etxean.

Apirilak 27, ostirala, arratsaldeko 5etan "Liburu sendalaria" Ipuin antzeztua eta tailerra izango da liburutegian, 4 eta 12 urte arteko haurrei zuzenduta.

BIZITZA AMETS

Otsailaren 22an Institutuko DBHko 3. mailako ikasleek "Bizitza Amets" ikuskizuna eskaini zuten Gaztetxean. Barroko garaiko bizitzaren zergatia interpretatzen duen dramaren emanaldia jendetsua izan zen. Calderón de la Barca idazlearen "La vida es sueño" obratik abiatuz, eta Joxan Artze idazlearen poemetako hitzekin lotura bilatuz, bizitzaren inguruko hausnarketa sakona eskaini ziguten artista hauek, emanaldian poesia, musika eta irudiak erabiliz eta ikuskizun borobila ikusleei proposatuz.

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

**SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA**

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku
Tel. 943 60 40 18 - Faxe: 943 60 31 03

PINPIRIN ESTETIKA ASPANOGI ELKARTEARI LAGUNTZEN

Pinpirin estetika zentroko Maider Pintok ekimen ederra jarri zuen martxan azken Gabonetan. Izan ere, dendako produktuez osatutako otarra prestatu zuen eta euro baten truke bezeroek otarraren zozketan parte hartu zuten. Lortutako diru guztia *Aspanogi* elkarteari eman zion, Bittor Andonegiren bitartez. Gogora dezagun Aspanogi elkarte haur minbizidunen gurasoen artean esperientziak elkarbanatzeko sortu zela, eta horretan dihardutela urtean zehar Gipuzkoan zehar hainbat eta hainbat ekitaldi antolatuta. Zorionak, Maider, ekimen solidario hori aurrera eramatearren!

IZAN HARPIDEDUN, HARTU HITZA!

Hitzak 15 urte beteko ditu azaroan. Bateko egunkari paperaren bidez, besteko webgunearen eta sare sozialen bidez, **Hitza** gure bizitzan presente dago, egunero sortzen diren albisteak, erreportajeak eta bitxikeriak jasoz. Urte hauetan guztietan, irakurleak beti izan ditugu aldamenean, gurea, guztiona den proiektuari bultzada ematen. Aurrera begira dauzkagun erronketan ere hortxe behar zaituztegu: beharrezkoa dugu irakurleon babesa. **Hitzak** aurrera egin dezan, kalean, webgunean eta sare sozialetan herriko eta inguruetako albisteak egunero eta euskaraz hartzen jarrai dezazuen...

Izan harpidedun, hartu **Hitza**!

Eta gogoratu zuen elkartearen jardueraren bberri eman nahi baduzue, hortxe daukazuela **Hitza**, herri osoaren aurrera agertzeko.

Nahi duzu HITZA etxean jaso?

EGIN ZAITEZ HITZAren HARPIDEDUN

deitu:

94 684 44 36
lh@hitza.eus

MARTXOAREN 23AN, LABURBIRA

Urteroko hitzorduari lotuta, Kalaputxik, Zine Forumek eta Udalak antolatuta, euskarazko film laburren bilduma ikusteko aukera izango da, Zabel kultur etxean, gaueko hamarretan. Aurreko urteetan Altuna, Esnal, Almandoz eta gisako egileen filmak ikusi ziren, gero mundu mailan sariak jasotzen ibiliko zirenak. Ea aurtengoko filmek ere bide bera egiteko aukera duten. Ikusiko dugu! Gogoan hartu: martxoaren 23an, Zabel kultur etxean, gaueko 10etan.

BADATOR ERROMERI EGUNA

Azken urteetan bezala, aurtengoan ere Gure Ametsa Dantza Taldea Erromeria eguna antolatzeko da maiatzeko azken larunbatean. Aurten, gainera, egun osoko programa prestatzen dihardute, mutrikuarroi egun eder bat eskaintzeko.

Egunaren aurretik, ohizkoa dute ikastaroa egitea, dantza egiten ikasi edo dantza-moldea hobetu nahi dutenei begira, eta aurtengoan ere egingo dute. Martxoaren 22an egingo den bileran erabakiko dute asteko zein egunetan eta zein tokitan izango diren saioak.

Hortaz, irakurle, hankak eta besoak astintzeko gogo baduzu, jarri harremanetan Dantza Taldekoekin eta animatu parte hartzera. Besoak zabalik hartuko zaituzte.

ERAIKUNTZAK
OLATZ, S.L.

Igeltseritza orokorrean, Txalet, Erreforma...

Tel. 943 60 44 10 / 670 41 42 23 - 24

Olatz Auzoa, Urrestieta Baserría - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

Ristorante
azken Etxe

egurrezko labeen egindako pizzak
italiar sukaldeko zapore guztiak

parrilladak · ospakizunak
(ezkontzak, familia-bazkariak, taldeentzako menu bereziak...)

asteazken
iluntzetik
igande
gauera arte

943 60 34 39 · 636 386 016 · ristorante.azkenetxe@gmail.com · Kalbario gaina, Mutriku

"ALFA" ENPRESAKO LANGILEAK KINKA LARRIAN

la ehun urte sortutako enpresa, eta urte askotan Debabarrenean ikur izan dena, egoera larrian aurkitzen da. Ehundik gora egun daramatzate langileek greban, eta adostasunezko konpontze biderik ez dute ikusten hurbilera begira. Enpresan bost mutrikuar daudenez, Josue Elezgarai mutrikuarra eta Jose Julian Conde ordezkari sindikalekin batu gara mahai inguruan euren egoeraren berri jakin nahian.

ALFA esanguratsua izan da bailaran. Kontatuko al diguzue enpresaren historia bi hitzetan?

Eibarren izandako greba gogor baten ondoren, langileak bildu —sozialista eta komunista ziren gehienak— eta enpresa berri bat sortzera abiatu ziren kooperatiba estrukturararekin, 1920. urtea zen, eta urriaren 28ko data ematen dute hasierako bezala. Lehen jarduera armagintzarena izan zen Eibarko enpresa gehienetan bezala, baina urte gutxi igaro ondoren, josteko makinak egiten hasi ziren —oso produkzio txikian— armekin jarduten jarraituz. Halako arrakasta izan zuen, ekoizpena izugarri handitu zutela urte batzuen buruan. Gerra zibilaren inguruan etenaldi bat izan bazuen ere, laster aritu ziren lehengo indar berarekin edo handiagoarekin. Mutrikuarrok, adinekoak bai behinik behin, ezagutuko zenuten Ondarroako Arrigorriko etxea, non Alfako langileen haurrek udaldiko denbora bat hondartza ondoan igarotzeko eraiki zuten. Pentsaezina urte haietan, halakoa baizen enpresaren indarra eta filosofia.

Baina josteko makinaren merkatu mundiala jaisten joan zen poliki-poliki, eta krisia heldu. Laurogeiko hamarkadaren bukaera aldera, beste produktu motak sortzen saiatu ziren alfakideak, eta ordukoak dira

aski da
ALFA
ez itxi!

mikrofusioa eta fundizioa.

Eta nola iritsi zarete gaurko egoerara?

Kooperatiba-estruturara hura mende honen hasieran ezabatu zen Alfa Group bilakatzerakoan. Kapital pribatua zen gehiengoa kooperatibisten akzio gutxi batzuk izan ezik. Bide berriei heldu zieten kudeatzaileek, eta enpresa txiki askotan zatitzen joan zen taldea, espezializazioaren bideei jarraiki. Are gehiago, 2004. urtean enpresa berriak erosteari ekin zioten armiarma antzerako sarea sortuz. Urte gutxi beranduago saldu egin zuten haietako zenbait enpresa.

Estrutura horrek zaildu egiten digu egun enpresaren jardun ekonomikoa jarraitzen, eta bizi egin behar gara ematen diguten datuekin soilik, nahiz-eta jabetzen garen diruak mugitzen dutela haiei komeni zaien erara enpresa batetik bestera zorrak eta aktiboak dantzan jarritz, komeni zaien eran.

Nolakoak izan dira azken urteotako urratsak?

Esan behar ez dugula bake sozialik izan azken urte luzee-tan. Beti izan dugu nagusien-gandik nolabaiteko presioa, handiagoa edo txikiagoa arduradunen arabera. Sekula ez ginen errentagarriak euren ikuspuntutik, eta ekoizpenean zein soldatetan nahi zuten eragin beti ere, euren aldera, noski.

Aurrez esan behar, enpresa guztietatik bi garela langile kopuru nolabait handikoak: *Alfa Precision Casting* taldean gauden altzairuzko piezak mekanizatzen ditugunok "*Auto*" deitzen dioguna eta aluminioarekin aritzen direnak "*Aero*" izenarekin ezagunagoak. Lehenak autoentzako piezak egiten du eta besteak aeronautikarako. Egoera hobeto ulertzeko esaten badugu orain hamabi urte 800 bat langile ginela guztira Alfaren, eta egun 200era ez garela iristen, dena esanda dagoela uste dugu. 2011. urtean lanpostuak mantentze aldera soldataren %10 jaistea onartu genuen botazioz, baina lasterrera beste 13 langile kale-ratuko zutela mehatxatuz, %8 jaistea

aparra

Udaberriko moda zuretzako prest!

www.aparramoda.com

Erdiko Kale 29 20830 Mutriku Tlf. 943 604 594 645 033 561

ASTIGARRAGA ANAIK, S.L.U

ERAIKETAK

Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938

e-mail: astigarragamutriku@outlook.es

Txurruka Tteak., 28 behe - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

proposatu ziguten. Baina ordukoan kaleratuko zituzten langileen zerrenda filtratu zuten, eta asanblean ez jais-tearen alde agertu zen gehiengo, eta 13 lankideak kaleratuak izan ziren. Ordutik hona izoztua izan dugu lan-saria. Lege konkurtsala, arrakasta hobariak eta abar izan ziren ondoren: beti presiopean.

Azkena 2017an gertatu zitzaigun: iraungipeneko enplegu erregulazioa aplikatzearekin mehatxatu ziguten, eta, horren aurrean, asanbleara deitu genituen “Auto” (45) eta “Aero” (83) ko langileak grebara joan bai ala ez eztabaidatzeko. Bukaerako bozketan 68 langile agertu ziren alde, eta 55 aurka. Horrela azaroaren 26an jarri ginen huelgan.

Ez da atseгина izango hainbeste egunetan borrokan jardutea etxera soldatarik eraman gabe. Nola sentitzen zarete?

Ez da, ez, atseгина; esango genuke gogorra dela. Espero izatekoa zen patronalaren aldetik pairatu beharko genituen presio eta jukutriak, eta horrela izan da. Grebarako eskubi-dearen urraketa sistematikoa izan da: aparteko lan-ordua oporretan

egitean, beharginak ordezkatzean, grebalariei lanpostuak bete nahian, kontratazio berriak egitean...

Baina benetan min ematen digu gure lankide zenbaiten jokaerek. Greba deiarekin ez dute bat egin, asanblearen erabakia saihestuz —esku-lan zuzenekoek ondo erantzun dute, ez, ordea, esku-lan ez zuzenekoek— eta nagusien esanetara jarri dira. Are okerrago, martxoaren 2an egin zen langileak aurkeztu zuten eskeari zegokion epaiketa eta behargin batzuek, tartean Alfa en Comun-eko ordezkari sindikala, lankideen aurka deklaratu zuten iraungipeneko enplegua erregulatzeko espedienteak babestuz.

Horrelako gertaerak ulertzea gaitz egiten zaigu, baina uste dugu horren atzean bi ikuspuntu dituela patronalak, bata “Auto” ezabatzea —zorrak bertan pilatu dituzte eta guk egiten genituen piezak Zumaiako enpresa bat hasia da ekoizten—, eta, agian, “Aero” saltzea, balizko inbertitzaile batekin harremanetan baitabilta.

Jakina, horrelako egoeran, zenbait langilek azken enpresa honetan ikusi dezakete etorkizuna. Ez dagoena garbi da zein egoeratan izango den,

zeren gure jakitean erostaileek ez dute subrogaziorik nahi, eta enplegua erregulatzeko espedienteak akordio batez lotu dadila gehitzen dute.

Garbi duguna zera da, bi zerrenda eginak dituztela: lehenengoan greban gauden LAB eta ELAko guztiok sartzen gara, eta laster edo beranduago kalean izango gara. Bigarren zerrendan daudenei ere ez diegu etorkizun garbirik ikusten: Ez dugu nahikoa datu beste egoera bat aurreikusteko.

Eta nola espero duzue honi guztiari bukaera ematea?

Kalera joaten bagara ere, gureak kontsideratzen ditugun baldintza ekonomikoak betetzearen borroka da gurea. Mahai baten nahi dugu akordioetara iritsi, eta patronalak zaila jartzen digunez, alde anitzak osatuko duten mahai batera heldu nahi dugu, tartean Eusko Jaurilaritza, baina hasieran bideragarri ikusten bazen ere, zailagoa jartzen ari zaigu egunak pasa ahal. Ikusiko dugu zer dakarren etorkizunak.

Gure aldetik, zorte on izan dezazue-la!

APALLU
ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61
San Agustin,3 - Mutriku

apallu@apallu.es

www.apallu.es

arratsaldez
zabalik
(asteartetik ostiralera)

📍 merkatu plaza
☎ 607 92 09 25

EZ DIEZAGUTELA ADARRIK JO!!!

Zubietako erraustegia eraikitzeako asmoaren berri jakin genuenetik 16 urte pasatu dira; oraindik ere irekita dago "Erraustegia BAI ala EZ" auzia.

Otsailaren 24an Donostian, Errausketaren Aurkako plataformak deituta, ehundaka lagunek ozen aldarrikatu zuten: HONDAKINAK ERRE ORDEZ GEHIAGO BIRZIKLATZEKO. Mugimendu hori ez da kolore bateko jendez osatua, hor elkarte mordo bat dago koordinatuta eta helburua lortzeko lanean jarraitzen dute. Argudioen aldetik, lortu nahi dena bat datorrelako planeta osoan oso zabaldua dagoen ingurugiroa eta gizakiaren zaintzaren gaineko kezkekin. Esan dezagun gainera, esate baterako, Europako Parlamentuak erabaki berri duela errauste plantei diru laguntzak kentzea, baita ere "interes politikoen gainetik" herritarren osasuna lehenesteko agintariei egindako eskaera.

Hitzartu izeneko prozesua martxan dago azarotik, non jendearen ondoeza bideratzeko modu bat planteatzen den, etsipenean erori ez gaitezen. "HITZARTU" HONDAKINEN ARAZOA KONPONTZEKO PARTE HARTZEKO PROZESU ZIBIKOA da. Hiru asmo nagusi ditu:

- Gizarte kohesio haundiagoa lortzea.
- Ingurumena eta osasuna gehiago babestea.
- Europako araudi eta politikak zorrazago betetzea.

Gizarte zibilak finantzaturako partaidetza prozesua da. ZER nahi den garrantzitsua izanik ere, ZELA oso kontuan hartu beharrekoa da gaur egun, demokrazia gora eta behera hitzetik hortzera darabilgun denboretan. Partehartzaileak ez dira lau eta danborra, badira irakasleak, gurasoak, ekologistak, kritikoak, ingurukoak, Gipuzkoa osokoak... Juristak, ekonomilariak, politologoak, osasun arloko langileak, beste adituak... EGITEKOAK, berriz, hiru hauek:

- Herritarrei partehartzeko aukera ematea.
- Hondakinen kudeaketa plan berri bat idaztea 2017-2030 aldirako.
- Erakundeekin hitzarmen bat lortzea.

Beraz, asmoak, bidea, eta egiteko hauekin GuraSOSeK abian jarritako ekimen bat da, hondakinen kudeake-

taren inguruan hitz egiteko foro ireki eta plural bat. Webgune honetan aurki ditzakegu zehaztasunak: www.hitartu.eus

Munduan zehar gertatzen dena pixkat jarraituz gero, badakigu arazoak daudela; besteak beste, ikusi dugu minbizi kasuak areagotu direla Montpellieren, Madrilen eta Pisaren ondoan aurkitzen diren erraustegiak eraginda. Kontua da gaurko teknologiarekin errauskailua ordezkatzeari ez dela zaila. Baina NAHI izan behar da, eta agintariei ezizusiarena egiten badute... gaizki goaz! Bestalde, konparazio bat jartzearen, zergatik Donostian (186.000 biztanle) familien %12k materia organikoa birziklatzen du (aurreko urteko datuak) Milanen, berriz, (1.500.000 biztanle) familien %90ek?

Tabakaleran 2017ko azaroan Herritarren Partaidetzaren Inguruko Jardunaldiak antolatu zituzten erakundeek. Bertan zeuden hizlariak, aurkezle-moderatzailea eta entzuleak. Moderatzaileak galdera egin zion hizlari bati: "Zer eskatzen diozu partehartzailetasunari? Hona erantzuna: "Ez diezagutela adarrik jo!" (que no nos tomen el pelo, esan zuen). Jendartetik beste entzule batek hitza eskatu zuen, eta moderatzaileak: "zuk zer diozu?"; "Ba... nik berdin pentsatzen dut: Ez diezagutela adarrik jo". Egoera tirantea zen, lasai itxuran zegoen jendea, baina erantzunen deskontzertuak, deserosotasuna eragin zuen. Izan ere Partaidetza Jardunaldi ofizial batean zeuden, baina eskarmentua duen jende ugari tartean, gauza garrantzitsuetan aintzat hartuak izan ez direnak.

Ahotik asko esan, eta egin, gutxi egiten da, gaitzetzeko asignatura izaten jarraitzen du PARTAIDETZAK.

Mutrikuko Zero Zabor

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

GREGORIO AZKUE

POTERO

DENDA.....943603643

OKINDEGIA.943604512

edurra mutrikun

2018ko ots

UTXI
ailaren 28a

mutrikuarrok elur-urte honen oroigarri hau izan dezagun, mutrikuarrek sare sozialetan partekatu dituzten irudiak erabili ditugu. eskerrik asko guztioi.

ATZERAKO BEGIRADAZ

EUZKADI EGUNKARIA, 1934 - 03- 31

IÑAKI IRIONDO "ARNOMENDI"

ERRIJETATIK - MUTRIKUKO KRONIKA

EUZKEL-IZENAK.- Andonegi'tar Joseba Koldobika'ren emazteak aurtxo ederra izan du eta euzkel-izena ezarri diote: Miren Garbiñe, Urresti'tar Imanol'en emazteak ere izan du eta Andoni Mirena jarri diote oni ere. Zorionak sendi bi oyei. Orrelan agertzen degu gure euzkotartasuna.

AGURTUAK.- Donostia'n egonaldi aundi-ondoren emen agurtu deguz Urreisti'tar Andoni, Dentizi'tar Kepa eta Dentizi'tar Nine. Madrid'etik etorrita sendi-arlean Aizpurua'tar Pantzerka. Ongi etorri gustiok.

DEYETAN.- Ezkon-deyetan arkitzen dira Txurruka'tar Austin eta Afia'tar Pilare. Baita ere, Lezertua'tar Koldobika eta Artetxe'tar Miren Gotzone. Zorionak.

ANTZERKI-JAYA.- Igandian Emakume Abertzale-Batza'ko aretuan geure antzezleri trebeak antzeztu zuten lenbizi, "Joxope albaiterua" (bi atalekoa) eta bigarren "Tomaiz Iñaxio Donostia'n" (atal batekoa). Ederki egin zuten.

Igandez, Aberri-Eguna'dalako, gure gastetxoak antzeztuko dute arratsaldeko laurak eta erdietan "Egin zak On". Eta azkenez artu nire zorionik aundiarena Soralue'ko Batzokiak ain ederki irabazi dezutelako pelota-txapelketa. Artu zazute Larrañaga eta Negaristi gasteak.

EUZKADI EGUNKARIA, 1935 - 03 - 28

ANTONIO ALBERDI "ANDONI"

ERRIJETATIK - MUTRIKUKO KRONIKA

Berriro lanera deitzen digute. ¡Emen gera ba! Negu guzian eskuak patrikan ditugula egon gera ta orain idazkortza beatz artean ez dek eraz edukitzea... Autsetan ere ba'dik beronek San Anton'go paola lañutzeko lain. Udaberria jayo ordukotxe eman digu baratzako giltza ere. Lanerako ordua degularik ekin ba guziok layaz lur arrotzen, belar-sastrakak sustraitik atera, landare berritu, ta ia Aberriaren osasunerako zerbait jasotzen degun.

Aspalditik gaxo gendukan Balenziaga'tar Kristine eta larunbat gabeen il zan.

Uranga'tar Kepa Imanol ere egun berean Jaungoikoak beste mundurako eraman zuan. Lagun nazute atsekabeen, ta betiko atsedena emayezu Jauna.

Ontzi aundiak utzi diote korda arrantzari. Sare sasoia orain. Trena beintizinko baño dotoreago kaskatu ta majurata ia gorriren bat barruan suertatzen ote zayoten. Ontzi txikiak orain-dik berdeletan jarraitzen dute. Poliki dakarte gañera.

Igandian gure pelotariak Eibar'en genituen angoakin jokatzeko tokatzen zitzayon ta. Gureak galdu zuten (22-21) igande ontan Bergararrakin neurtuko dira gure erriyan. Partidu au arratsaldian izango da 3 ta erdietan. ¡Ez eztutu mutilak! Txandaka izaten dituk lukainak.

Negu guzian ixilean egon dira antzezleriak otsal kukilduta bezela subaztarrean. Orain egualdiaren epelak amaitu ta edo ona non natorkiguzan bizi dirala bizi adieraziaz. Igarotako igandian E.A.B.'aretoa bete jenden aurrez-aurre, "Ama" ta Mendibetaren larriak" antzeztu ziguten. Guzian lan ondo egiña jendeak txalo otsez ezkertu zuan.

Aitaren gaxo izparra artu ordukotxe, emen dauka-gu Bilbao'tik etorrita Uranga'tar Iñaki apaiza eta anaya.

Urreisti'tar Imanol (Goxeri) pelotari gastea Zaragoza'ra jun zaigu.

Igandian ementxe ikusi gendun Laborde'tar Endika bere sendiakin etorrita.

Hamabost egun ontan "Murugain" ere emen daukagu.

Azkenez irakurle ba daukat beste berri bat zuretzat. Ementxe kolkoan dakart iñok ez sumatzearren, zuretzat bakarrik da-ta. Ez da berria ez, naikoa zar. Orain aitatxera nijoakizun jostunak (sastre) ta zer nolako konpoztura egingo lioken! Andonegi'tar Kuireka gasteak "sastreteria" jarri du bere etxean. Oso eza-guna guziok. Erriko semea, abertzalea gañera. Jostun puntarenguetakua degu, Bartzelona'ko "Academia de Corte" ko examinetan aurrenetariko. Beaz zuen jantziak onak eta merkeak nai badezute badakizute nora jun "Bar Andonegi" ra. Nik ez ezkontzekoa emen egin bearko det.

Agur ta laister arte.

EÑAUT BARRUETABEÑA

EÑAUT marka pasarelán ikustea amets

Eñaut Barruetabeña Anparan, Santa Elena baserriko semea, Batxilergoko ikasketak Mutrikuko Institutuan amaitu ostean Bartzelonara abiatu zen arkitektura ikasketak egitera, marrak eta diseinuak lantzeraz. Lehenengo urtea amaitu eta bigarrena hasterako, ordea, ikasketa horiek ez zutela asebetetzen ohartu zen eta bira eman zion bere formakuntza-aldiari. Moda diseinatzaile ikasketetan hasi zen, Bartzelonan bertan, marrekin eta diseinuekin jarraituta. Lau urteko ikasketak amaituta, gaur egun, hogeitabost urte bete berri, Inditex taldeko *Bershka* markarentzat lanean dihardu gizonezkoentzako erropak diseinatzen. Baina ez da hor gelditzekoa.

Arkitektura ikasten hasi eta moda munduan amaitu...

Arkitektura ikasten ari nintzela kasualitatez ezagutu nuen modaren mundua, ezagun batzuen bitartez, baina berehala konturatu nintzen modarena nire lanbidea izango zela. Nire ustez, benetan gogobetetzen gaituena ikasi behar dugu, bestela bizitza osoan gogoko ez dugun jardun batean aritzeak kaltea besterik ez digu ekarriko.

Ikasketak amaitu eta berehala lanean hasi...

2017ko ekainean amaitu nituen ikasketak, ikasketa bukaerako proiektuarekin, eta ikasle guztien lanak erakusteko egiten den desfilean moda-etxeetako begiraleak izaten direnez, nire lana gustatu egin zitzaizen batzuei eta lanerako proposamenak jaso nituen. Egin zizkidaten proposamenen artean Inditexek egin zidana iruditu zitzaidan interesgarriena, besteak beste, Bartzelonan bertan lan egiteko aukera ematen zidalako. Eta halaxe hasi nintzen Inditex taldeko *Bershka* markarentzat lanean.

Ikasketa bukaerako proiektua zertan izan zen?

Bilduma oso bat diseinatu beharra izan genuen, zazpi modelo norberaren markarekin jantzita. Nik Eñaut marka egin nuen. Ideia nagusia, target edo hartzaile-taldea, tendentzia, koloreak, formak... asko dira kontuan hartu eta landu behar diren alderdiak. Garrantzitsua da look berri bat diseinatzea, ohizkotik irten eta norbere ikutua ematea. Eta lan handia dago

ideiaren garapenean: oihalak aukeratu, bozetoak egin, josi... Eta desfileako zazpi modeloen fittinga edo desfileko probak prestatu... Lan izugarria!

Eta zure lana pasarelán ikustea ederra izango zen...

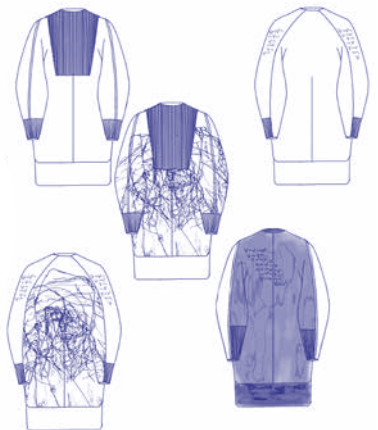
Momentuko urduritasunarekin gozatzeko aukera handirik ez, baina horrenbeste jende norberaren lanari begira ikustea handia da. Eta oso pozgarria izan zen familia osoa hantxe egotea, gurasoak, arrebak eta ilobak, pasarelaren ondoan.

Baina lanean horiek guztiak ez dituzu, ba, egingo!

Proiektuak prozesu osoa biltzen du, baina lanean ez da hori dena egin behar, ezinezkoa litzateke! Lanean prozesuaren alderdi batean kokatzen zara eta horretan espezialdu. Gabon aurretik, adibidez, udaberri-udarako tendentziak eman zizkiguten eta guk modeloak diseinatu genituen, kamisetak, sudaderak, txandalak... udaberrirako hori-lima kolore-gaman eta udarako gorri-urdin-more koloreetan. Dagoeneko *Bershka*ren erakusleahoetan egongo dira nire lehenengo diseinuak.

Zure lana eskaparatean ikustea zirrargarria izango da, ba.

Sortzen du, bai, halako zirrara berezi bat. Norbere lana dendan ikusteak eta kalean jendeak jantzita ikusteak poza ematen du, baina norbere lana denen ahotan egonda kritikak, onak zein txarrak, jasotzearena ere hor dago. Guztiak laguntzen du aurrera egiten. Bezeroen iritzia oso kontuan hartu beharrekoa da aurrera begirakoan hobekuntzak egiteko.

Eñaut, modelo batekin pasarelán, desfilea amaituta.

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

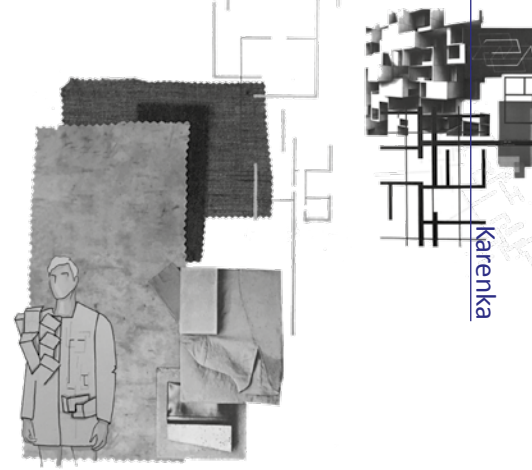
MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

Barrenkale, z/g
943 60 35 44

Lehenengo ideiatik erropa jantzita ikus-teraino prozesua luzea izango da...

Guztiaren aurretik tendentzia topatu behar da, momentuan eramango dena ezagutzeko eta, gero, horri jarraitzea ala ez jarraitzea erabakitzeko. Jarraian, ideia nagusia definitu, bilduma osoan kontuan hartuko dena, eta bozetoetan irudikatu behar da, burutik paper gainera eramanda. Ondoren, lehenengo prototipoak oihaletan egingo dira eta manikiek zein modoloek jantzita ikusi, hobekuntzak egiteko. Hori eginda, hobekuntzak paper gainera eraman, patroiak egin eta josi. Jositakoan, berriz, desfilea eta merkatura eraman. Oinarrizko pausuak dira horiek, nahitaezkoak, eta marketing kontuak-eta ere hor daude...

Zure ofizioaren ezaugarri nagusia zein da?

Bi gauza nabarmenduko nituzke. Bat, etengabe ideia berrien bila ibili beharra, gaurkoak ez baitu biharko balio, eta momentu guztietan eduki behar baituzu burua martxan. Bi, sormena eskatzen duten lan guztietan bezala, ordutegirik gabeko lana dela. Edozein tokitan zaudela, edozein momentutan zaudela etorri ahal zaizu ideia bat eta hori berehala jaso behar duzu, beranduagorako utzi gabe. Eta lanean hasitakoan ere berdin, ez ibili lana

amaitzeko erlojuari begira!

Arkitekturaren eta modaren artean erlaziorik ikusten duzu?

Hasiera batean ezetz esango nuke, baina egia esan, nire lana ikustean lagunek esaten zidaten igartzen zela arkitektura ikasia nintzela, marraz, bolumenak, formak... ikusita. Ni ez nintzen horretaz kontziente, baina gaur egun bai, eta ezaugarri horiek nire lanetan sartzen ere saiatzen naiz.

Toki ezagunak izango dira zuretzat Bartzelona, Paris, Milan, New York, Londres...

Toki erreferentzialak dira horiek modaren munduan. Nik esango nuke Londres dela gora datorrena. Paris eta Milan ere garrantzitsuak izan dira, bai, baina gaur egun Londres garrantzia ari da hartzen, eta Madril ere bai estatu mailan. Nik ikasketa bukaerako proiekturako oihalak, adibidez, Londresen eskuratu nituen, hango aukera punta-puntakoa delako.

Eta Bartzelonan gustura zaude?

Hiri anitza da Bartzelona. Denetik duzu eta denetik ikusten duzu hiri kosmopolita honetan. Gure ofizioan horrelako hiri batean bizitzeak asko laguntzen du. Eta gainera, oso ondo hartu ninduen hiriak. Hala eta guztiz ere, oso gustuko dut etxera itzuli eta kanpiñean egun batzuk pasatzea lanean eta gure itxasoari begira. Denbo-

raldi laburrak egin ostean indarberriturik itzultzen naiz Bartzelonara.

Zein da etorkizunerako zure ametsa?

Nik esango nuke moda-diseinatzaile guztion ametsa berdina dela: norberaren marka sortu eta desfileetara eramatea eta merkaturatzea. Nik *Eñaut* marka sortu eta egunen batean hiri garrantzitsuetako pasareletan desfilatzea dut amets. Horixe litzateke norberaren lana gorenera eramatea.

Eta egun hori urrutik ikusten al duzu?

Horretara heltzeko lanean hasita nago. Izan ere, udarako *Bershka* utzi eta neure kontura jartzeko asmoa daukat, *Eñaut* markarekin. Hasita nago tendentziei begira, ideia lantzen, oihalak aukertzen... eta udan nire markako lehenengo produktuak salgai jarriko ditut Bartzelonan eta estatuko multimarka denda fisikoetan, Euskal Herrian ere bai. Gainera, nire web orrian ere salgai egongo dira. Eta hortik aurrera... denborak esango digu!

Animo,ba, Eñaut, eta arrakastatsua izan dezazula etorkizuna!

www.enautbarruetabena.com

**KALBAIXO
JATETXEA**

Tel.
943 60 32 56
MUTRIKU

FISIOTERAPIA, PILATES, ERREHABILITAZIOA, HIPOPRESTIBOAK
ANTIGIMNASIA, DIATERMIA (MEDESTEC)

San Agustin 10, beheka · 943603655 · islada@islada.org

Burbil gaiñeko kontuak

Aurten, apirillaren 3an pasatuko dira Mutrikutik Euskal Herriko Itzuliko txirrindulariak. Bueno, aurten beste izen bat dauka lasterketak, izena aldatu dixe-eta: “Itzulia Basque Country”. 58. edizio hau Zarautzen hasi eta Arraten amaitxuko da. Ez da atzo goizekoa karrera hori, ez horixe! Lehelengo “Buelta” 1924ko abuztuan jokatu zan, eta orduan ere gure herrixan barruna pasatu zan. Eta mutrikuarrak pozik! Izan ere, aspaldi-aspalditxik euki deue bizikletan ibiltzeko afiziua. Bai batetik bestera mobitzeko, bai lasterketetan parte hartzeko. Ikusi daiguzan sasoi bateko mutrikuarren ibillerak...

1906ko abuztuaren 5ian, Gasteizko jai-xetako bizikleta-lasterketan mutrikuar batek parte hartu zuan: Saturnino Arrasatek. Erregionaleko txirrindularixekin batera jardun zuan; Floridako pistari 10 buelta eman ziozen, 3.800 metro danetara.

Lehelengo “Itzulixa” egin zan urte hartako ekaiñian (1924-06-15) hau idatzi zuan Iñaki Iriondo “Arno-Mendi” idazliak Argia astekarixan: “Gazteiz’tik etorri dira bere juan etorria txirringutzian egiñik Arrieta’tar Domeka ta Kandido. Baziok or kemená”. Ez zan erreza izango orduan Mutrikutik Gasteizerako juan-etorrixa bizikleta gaiñian egitxia! Kamiñuak eta bizikletak, zelakuak? Marka da gero Bernabeneko kontu horren berri egunkarixaren bitartez ezagutzia.

Geure aitxona Kandido eta haren anaixa, Txomin. Kandido Arrieta Oñederra (1903-1979) eta Domingo Arrieta Oñederra (1901-1984). Famelixakuei galdetuta, juan-etorri hartako pasadizua ere eman die: Gasteizerako bidian, Leintz-Gatzagan, aldatz gora zijuazela, neka-neka eginda, Kandidok behi baten buztanari heldu ziola.

1925eko otsaillaren 15ian mutrikuar batek irabazi zuan Ondarruako bizikleta-karrera: “auzo uri Ondarrua’n izandu zan txirringutz edo bizikleta sariketan lenengo saria atera zuan Alkorta’tar Bitor “Isasi Bekoa” baserrikuak beste guztiari alde aundia kendurik. Orrela erakusten dek almena egintzakin eta ez mingañakin”.

1927ko San Iñazio egunian “Lagun eder-rrak” kirol alkartiak jai ederrak antolatu

zitxuan Mutrikun, tartian, “txirringu-lariyen laisterketa Mutriku-Ondarrua-Deba-Mutriku, guztira 20 kilometro. Ekiñaldi oso ederra egin ondoren lenengo sartu zan Ixidor Txilibristo, egiñik 20 kilometruak 37 miñututan; bigarrena Flores’tar Jose 37,42 miñututan”.

1935eko Malen egunian, saltaka jokuaren ondoren, 11.00etan, bizikleta-lasterketia egon zan herriko txirringularixentzat, “para los vecinos aficionados de la villa, no federados”. Urte hartako Santixo egunian ere beste lasterketa bat egon zan, 70 kilometrokoa. Antolatzaillia: “El Spórting de Motrico”.

Txirringutsa edo bizikletia...

Gerra aurreko euskerazko prentsan, batez ere, bi izen horrek irakurri geinkez. Ibon Sarasolaren Euskal Hiztegi-xan kontsulta eginda “txirringuts(a)” hitza topatu degu bizikletia izentatzeko. Bertan jartzen doanez 1930. urtian dokumentatzen da lehelengo aldiz. Hara hor! Baiña, askoz lehenago-tik erabiltzen da hitz hori. Euzkadi egunkarixan hainbatetan topatu degu: txirringuts (1913, 1915, 1923, 1931) eta txirringutz (1915, 1928, 1929).

Kirikiño idazliak, 1924ko zemendixan plazaratutako artikulua baten, hitz horren jatorrixa eman zigun: “Txirringuts” (txirringa uts) significa “ruedas nada más, sólo ruedas”, y se le ocurrió a un joven euzkeldun que no sabía más que su lengua, y a cuyos oídos no había llegado aún ningún nombre del artefacto”. Azaltzen deu gazte bizkaitxar horrek bere baserritxik urrun samar ikusten zitxuala txirrindulariak, eta ibilgaillu xelebriak iruditzen zakozela,

burbillak baiño ez zitxualako ikusten, burbil hutsak. Ez zakixanez tramankulu haren izena, bere ingurukoren bati esan ei zion: “Orreek, txirringutsen ganien ibiltzen dienok”. Burbil hutsen gaiñian ibiltzen diran horrek...

XX. gizaldixaren hasieran, “txirringuts” horrezaz gaiñera beste hitz batzuk ere agertzen dira bizikletia izentatzeko: bitxirrika (bi+txirrika, ‘bi burbil’), txirrinta, tirripita, pirripita... Eta aurrerago: txirringa, txirrinka, txirrindula...

Egixa esan, hitz horretako asko hitz berrixak edo neologismuak dira. Baiña bizikleta hitza ere jatorrixan hori baiño ez da, asmatutako hitz bat. Ikusi daigun: ingelesez, “bicycle” (1868) hitza zortu zan, bi (‘bi, bikoitza’, latíñez)+ kyklos (‘burbilla, zirkulua’, grezieraz). Ingelesetik frantsesera pasatu zan eta ‘-ette’ atzizki txikigarrixa gehitxu zakon: “bicyclette” (1880). Frantsetik erderara “bicicleta” (1889) eta erderatik euskerara: biziklet(a) (1902, frantsetetik hartuta), bixikeleta (1913), bizikleta (1914). Hara hor!

Ondarrutarrak hainbeste konplikatu gabe, “hankarteko panderu” (hainka tarteko panderu) esan izan dixue bizikletari.

Kirol arriskutsua?

Tarteka, bizikleta istripuak egoten ziran. 1897ko uztailaren 31n bizikleta-lasterketia –carrera de velocípedos– egon zen Donostiako belodromuan, Gurutze Gorrixaren alde. Tartian, –zela ez!– mutrikuar bat ere bazuan, zoritxarrez bizikletatik amillu eta min hartu zuan: “un ciclista de Motrico ha tenido la des-

gracia de caerse de la bicicleta, produciéndose erosiones en la cara y manos”.

1926. urtian bi istripu behintzat egon ziran: maiatzaren 2xan, *“txirringutxian zetorrela beribil bat jo eta miñ arturik arkitzen da gure lagun Basurko Jose. la axkar axkar osatzen zeran”.* Iraillian, berriz, albiste beltza: *“en la carretera de Ondárroa a Motrico, el joven de 25 años Isidro Elordui chocó contra un petril con la bicicleta que montaba y cayó desde una altura de unos 15 metros. El ciclista sufrió tan graves heridas que le causaron la muerte”.*

1957ko ekaiñaren 28xan beste zoritxar beten berri eman zonan ABC egunkaririk, *“en el curso de una carrera ciclista para aficionados, que se celebraba en el pueblo de Motrico, al descender por la cuesta de San Miguel el joven José Manuel Ibaseta, de 17 años de edad, natural de Mendeja, tuvo la desgracia de que patinara la maquina, yendo a estrellarse contra un árbol”.* Buruan hartutako kolpiarekin, Elgoibarko klinikatik etxerako bidian, hil egin zan.

Gerra osteko karrerak

Mutrikun, gerra ondoren ere bizikleta-karrerak egitxen ziran; herrixari 8-10 buelta ematen zakozen Udalak Madalenetan antolatzen zitxuan lasterketetan. Izen haundiko txirrindulariak ere hurreratzen ziran: Ponciano Arbelaiz, Juan Cruz Gainzarain, Perico Matxain, Luis Otaño, Barrutia anaixak, Oscar Elgezabal, Dalmacio Langarika (Espaiñako bueltia irabazitxakua)...

1956ko uztaillaren 24an bizikleta-karrera

egon zan; bederatzi-hamar lagunek hartu zeuen parte. Jontxu Elordik irabazi zonan. Irabazitxako diruarekin lagunei afarixa pagatzia pentsau zonan. Juan dira Killosenera hiru lagunak majo afaltzera, eta... 100 pezeta! Saritzat hartutako 75 pezetarekin aillatzen ez. Merke erten zion karrera irabaztiak, bere poltsikotik 25 pezeta jarri bihar izan zitxuan-eta!! Jontxuk goguan dauka oraindik Anizeto Uranga “Txorixa” eta Kepa Floresekin egindako afari haura.

Mutrikun, txirrindulari profesional bat ere egon zan: José Bergara Iturrino. Berak irabazi zonan lehengo aldiz Elgoibarko Etxaniz Memoriala. Orintsu ere gure herrixak txirrindulari onak eman ditxu, esaterako, Peio Arreitunandia eta Igor Romero.

Jontxu Elordik azaldu digunez, sasoi baten gaur baiño gaitzagua zan bizikletia inguratzia, horregaitxik, berak ez daka ahaztutzeko bizikletia ekarri zitxuen eguna: 1951ko azaruaren 11, San Martin eguna. 1.200 pezeta pagatu bihar izan zitxuan, epeka baiña.

Orduko bizikletak, orainguen aldian, pixutsuak izatiaz gaiñera piñoi fijuarekin ibiltzen ziran. Elordik 17 kiloko bizikletia zakan, piñoi fijkua eta Orbea markakua. Mutrikun bizikleta gehixenak Orbea eta BH markakuak ziran, eta bakarren bat GAC markakua.

Zintxa-harrapatzia

Mutrikun, bizikletak lasterketak egitxeko ezeze, bestelako jokuetarako ere erabiltzen ziran, “zintxak harrapatzeko”, adibidez. Ez da, gaiñera, kontu berrixa:

1926ko Madalenetan, *“izandu dira zezenketa, pelota joku, arri hasoketa, txirringularien zinta arrapatze ta sariketa...”.* Baiña normalian San Luis egunian egitxen zan zintxa-harrapatzia. Neskena Kon-tzesio eguna zan bezela, mutillena San Luis eguna izaten zan.

Bizikletia zauken mutillak, palo txiki bat eskuan hartuta, zintzilik jarritxako zintxak harrapatu bihar izaten zitxuen. Goiko plazatik erten eta, Domingo Ibaibarriagan barruna juanda, Plaza txiki-txiki bueltia eman eta goitxik behera etorritxa, komunen parian jarritxako zintxak harrapatzia zan kontua. Herriko neskak donazian emandako zintxa harek eraztuna eukitzen zeuen muturrian, eta aldamio itxurako batetik zintzilik jartzen ziran, gazte abillen batek palotxuarekin harrapatu arte. Ez zan erreza, izan ere, ezin zeiken ipiñi oiñik lurrian. Sarixa: zintxia bera eta neskak jarritxako borondatia. J. Elordik egun baten zintxa-harrapatzen 225 pezeta lortu zitxuan, 75na pezetako hiru zintxa.

Herrixan hainbeste bizikletazale egonda, 1927ko uztaillan, Ramón Lekube Amutxategik (1908-1969) bizikleta tailler bat zabaldu zonan. Kirolzalia ere izango zan, *Nuevo Comercio* egunkaririk hola aitxatu zonan-eta: *“el joven sportman Ramón Lecube”.* Orduko prentsak hainlaixe eman zonan berrixa: *“Sal etxe berri bat. -Orain egun batzuek Kurutz-ondoko “Lomen” etxian iriki du txirringutz edo bizikleta saltoki bat gure lagun Lekube’tar Erramon gazteak. Kale ta baserritarrak antxe billatuko dezute txirringutz ta bere tresna guztiak on ta merkeak; eskatu berari bildurrik gabe. Bere saltzalleari irabazi aundi ta ugariak betoz”.* 40ko hamarkadara arte zabalik egon zan dendak bizikletak konpontziaz gaiñera alokatu ere egitxen zitxuan. Geruago, Artxiola ezizeneko batek dendia jarri zonan Deban eta haraixe juaten ziran mutrikuarrak. Eta Ondarruan ere, San Iñazio kalia, Laka abizeneko batek dendia zabaldu zonan.

1958ko ekaiñaren 30ian, San Pedro txiki egunez, Hotelaundixa erre zan Mutrikun. Itxura danez, sua etxe horren beheko aldian biztu zan, hain zuzen ere Nicomedes Alberdiren famelixakuen (“Txirloienekuak”) taillerrian. Tailler hortan bizikleta (Orbea, BH) eta moto-rrentzako (Lube) erradixuak egitxen itxuen.

Josu Larrañaga Arrieta

Galanixarik gabe...

ELKARREKIN BIZITZEN IKASTEN MARTXOAREN 8AN

Institutuan badugu maila ezberdinetako ikasleek osatzen duten **Hezkidetza Batzordea**. Azken hiru urtetan lanean dihardute Edurne Aldape irakasleak lagunduta. Emakumeen zein gizonen eskubideen parekidetasuna lortzeko bidean egin daitezkeen ekimenak bultzatzen aritzen dira, eta, Institutuko irakasle taldearekin batera, protagonismo berezia izan dute **martxoaren 8**ko egunaren antolaketan.

Ikasleek bideratutako Tutoretza saioak

Nor da Itxaro Borda? Eta Emma Watson? Ezagutzen al duzu Mary Shelley? Ba al dakizu nor zen Dolores Ibarruri? Hainbat emakumeen bizitza eta lana ezagutzera emateko asmoz, Hezkidetza Batzordeko ikasleek DBHko Tutoretza orduetan parte hartu dute, hainbat jarduera proposatuz. Alde batetik, hainbat emakumeen irudia, garaia, lan esparrua eta bere ekarpena deskribatzen duten hitz klabeak erabiliz txartelak egin dituzte ikasleekin, hauek gero Institutuko Berdingunean kokatzeko. Horrez gain, memeak -irudi eta lelo batekin sortutako mezu digitala- sortu eta emakumeen hainbat aipu zabaldu dituzte hauen argazkiak erabiliz eta sare sozialetan zabalduz.

Azkenik, herrian jaio edo bizi diren emakumeen lana balioztatzeko asmoz, lehiaketa antolatu dute ikasleen artean: hamahiru emakumek egindako lana aipatuz, hauen izena identifikatzera gonbidatu dituzte, irabazleen artean bi pertsonentzako afaria eskainiz.

Batxilergoko 1.mailan emakumeak protagonista

Hezkidetza Batzordeko kide batzuen ekimenari erantzunez, arlo ezberdinetako klase ordu bat antolatu dute ikasleek. Matematika, Hizkuntza, Zientzia zein Filosofiako esparruetan hainbat emakumek egindako ekarpenak izan dira protagonista, eta hauen lana ezagutzera eman eta zabaltzeko dute ikasleek.

Martxoaren 8a: Planto!

Martxoaren 8ko planto egiteko deialdia iritsi zitzaigun geuri ere. Gure arteko eztabaidak erabaki batera eraman gintuen: deialdiak zuen garrantzi pedagogikoan oinarrituta, eguna ikasleekin partekatzea erabaki genuen.

Neska eta mutilen hausnarketa sustatzea genuen helburu, eta horren lanketa bi eremu ezberdinetatik bideratu genuen. Batetik, mutilek Institutuko geletan Tutoretza saioak izan zituzten: gelan gelditu behar izatearen inguruko sentsazioak landu zituzten, hainbat eta hainbat emakumek sufritzen duten diskriminazioaz hitz egin

eta egunaren garrantziaz hausnarketa egiteko. Bestetik, emakumeok, klaseak goizeko 11:00etan eten eta zapi moreak elkarbanatu ondoren, trikiti zein panderoaren doinuak lagunduta Goiko Plazarako bidea egin genuen. Bertatik, mailaka antolatuta, herriko hainbat gunetara joatea erabaki genuen, bertako emakumeei gure artean sortutako oparia eskainiz eta eguna zorionduz: Anbulategia, Zaharren Egoitza, Udala, herriko dendak, Merkatu Plaza... 12:00ak aldera herriko hainbat eta hainbat emakumerekin bat eginez eguneko ekintza

nagusienetako batean parte hartu genuen festa giroan. Une hunkigarriak igaro genituen.

Azkenik, 12:45ak aldera, amaiera ekitaldia izan genuen Institutuko patioan, neska-mutilak, ikasle zein irakasle, denok elkarrekin. Herriko emakumeen lana balioesteko antolatutako lehiaketaren sari banaketa egin genuen. Irabazleak DBHko neska bat eta DBHko mutil bat izan ziren. Sentsibilizazio eta hausnarketa helburuak bete izanaren sentsazio konpartitua genuen irakasleok, emakume zein gizonezkoek.

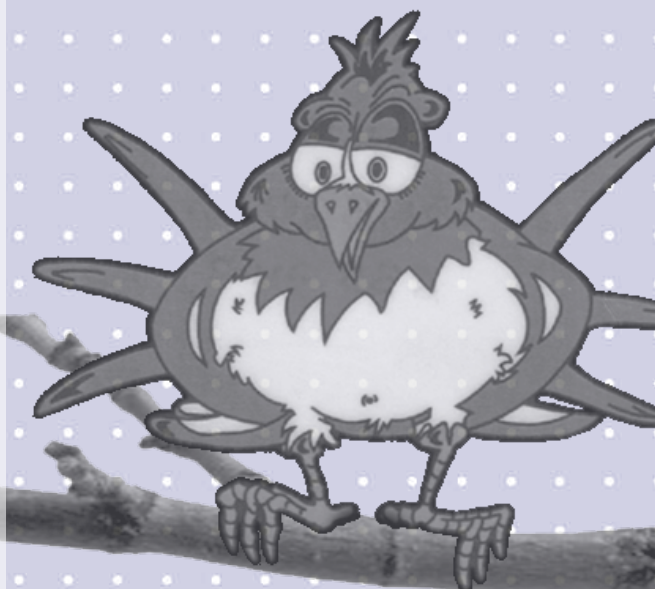
Zorionak Txantxangorrixak!

Lortu dugu herriari kolorea emateaz gain, emakumeen alde borrokatu eta martxoaren 8an hobeto ospatzea! Txantxangorriren lehentasunetako bat berdintasuna bultzatzea da, eta martxoaren 10ean burutu zen ekintza izugarriarekin, poliki-poliki aurrera-pausoa eman dugu eta horretan jarrituko dugu.

Guztiok, haur zein begiraleok, goizean goiz jaiki eta hamaiketarako kalera irten ginen ekintza ederra egiteko prest. Txikienekin, Beheko plaza apaintzeaz gain, beraien burua ere apaindu zuten betaurreko moreak eginez. Lehen hezkuntzakoekin oster, "altxor morearen bila" ibili ginen emakumeen inguruko hainbat galdera egin eta horrela, pista batetik bestera joanda, ibilbidea osatu genuen. Bukaera paregabea eman genion guztiok batera kalejiria erraldoi bat eginez. Aldez aurretik, eskerrak eman nahi dizkiegu ekintzari bukaera ahaztezina ematea posible egin zuten banda txikiko kide guztiei. Zoragarriak izan zeate!

Baita zuoi ere, txantxangorrioi, ekintzaren parte garrantzitsuenetarikoa izan baitzarete. Orain, hartu indarrak eta prestatu gerriak mugitzeko, Aste Santuetako ekintza eta Irri eguna gainean baititugu, indartsu gatz!

#TXANTXANGORRIKEMAKUMEGABEJAI!

ANGUSTI

Zorionak Ama, Amona, Birramona maitea!
Familia guztiaren partez milla matxo eta kilokada besarkada zuretzat!

ALAI

Zorionak! martxoaren 16an 3 urte bete duzulako Zorionak beti etxeko danon izenean.

ROSA, EBER eta UNAI

Zorionak hirukote!
Martxoaren 13an, 16an eta 19an urteak bete dituzuelako zorionak!!!
Familia guztiaren izenean matxo haundi bat eta bereziki Ibai, Enaitz eta Anerrek.

KARIDAD eta SOKORRO

Zorionak amonak!
Familixako danon partez matxo danak zuentzat!

ALAI

Zorionak!
Bizi zoriontsua izan!

ANDONI

Zorionak Andoni!
Ordutik ein deu euri pixkat e?!
27 teinkara belarritxik!

MARIA LUISA eta AUGUSTO

Martxoaren 11n
40 urte ezkondu zinetela!
Zorionak senide guztien izenean.

ZORIONTEZKO MODUAK

E-POSTA kalaputxi2001@gmail.com

WHATSAPP **635748393**

ESKURA **ANSORREGI ZAPATA-DENDA**
BUZOIAN LUARDO BEHEAN

txirritxa.com

SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAKI!

Tel. 946 832 600

Gardotza Industriede, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

pinpirin
estetika zentroa

reflexologia · masajeak · presoterapia
pedikura · manikura · depilazioak
aurpegiko eta gorputzeko tratamenduak
eta gehiago

943 02 91 34 - 650 341 768
Barrenkale 9. behea · Mutriku

Bigarren
AUDIFONOAK
%50
ean

MODELO: Shore 1.3

- ORDAINDU 12 HILABETETAN
- 15 EGUNETAN PROBATU.
- EROSTEKO KONPROMISORIK GABE
- URTEBETERAKO PILAK DOAN
- ENTZUMENAREN AZTERKETA DOAN

AUDIFONO
Aurreratu

162,50
€/ HILEAN PAREA

1. AUDIFONOA: **1.300 €**
2. AUDIFONOA: **650 €**
12 kuotatan

ALAZNE OPTIKA

Jose Mª Altzibar etorbidea 1 · Tel. 943 60 31 54 · alazne.optika@gmail.com

Baldintzak dendan kontsultatu · Promozioa martxoaren 28ra arte

Argazki Zaharrak

**Ikastola sortzeko
Batordearen bilera
60ko hamarkadaren
bukaeran**

Rosarito Rementeria,
Jose Arrizabalaga Masillas,
Joxe Mari Galparsoro Kubikas,
Maritxu Andonegi,
Lore Andonegi eta
Joxeba Lete

Aberri Eguna, 1952 urtean

Tente: Imanol Andonegi eta Ziriako Andonegi

Makurtuta: Jose Arrizabalaga Masillas, Ricardo Pagoaga Busto eta Imanol Beristain Piker

ANSORREGI
oinetakoak

erdiko kalea 9
mutriku
943 60 33 42
agerretxo@gmail.com

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ZAINTZAKO BOTIKAK

(gaueko 10ak arte)

MARTXOA

23tik 25era Lon Apraiz
26tik 29ra Hiart Burgoa
30 eta 31 Amaia Zalduegi
zapatu (31) goizean, Lasuen-Elezgarai

Gauetan, egunero (22:00-00:00):

Pilar Etxeberria Botika

Errosario kalea 26, Elgoibar

Gauetan, egunero (22:00-09:00):

Idoia Lafuente Botika

Sostoatarren kalea 10, Eibar

APIRILA

1ean Amaia Zalduegi
2tik 5era Lon Apraiz
6tik 8ra Lasuen-Elezgarai
9tik 12ra Amaia Zalduegi

13tik 15era Hiart Burgoa

zapatu (14) goizean, Lon Apraiz

16tik 19ra Lasuen-Elezgarai

20tik 22ra Lon Apraiz

23tik 26ra Hiart Burgoa

27tik 29ra Amaia Zalduegi

MENDI IRTEERAK

apirilak 22

Beriain (1493 m)

maiatzak 13

Tologorri (1073 m)

ekainak 17

Leitza - Ireber (1208 m)

uztailak 6, 7 eta 8

Pirinioak:

Taillon (3144 m) eta inguruak

irailak 9

Ortzaize - Haltzamendi (813 m) -

- Baigura (1474 m) - Heleta

urriak 14

La Leze - Olano (1082 m) -

- Arbarrain (1118 m) - Otzaurte

azaroak 18

Araia - Aratz (1445 m) - Arantzazu

abenduak 2

Ondarroa inguruetan zeharkaldia

eta bazkaria

Burumendi Mendi Elkartea

ODOLA EMATEA

apirilak 6, 18:00etan

anbulatorioan

Gipuzkoako Odol Emailak

egitarauak eta deialdiak: kalaputxi2001@gmail.com edota [whatsapp 635748393](https://www.whatsapp.com/channel/00299a635748393)

A G E N D A

martxoak 24, zapatua

BERDEL EGUNA

egun osoan herrian zehar

TXANTXANGORRI

martxoak 28-29

Aste Santuko ekitaldiak

apirilak 21

Irri eguna

apirilak 14, zapatua

Bandaren kontzertua

eguerdian Zabielen

Ukkeme Abesbatza

8etan komenduan

apirilak 21, zapatua

Kamara musika kontzertua

Arriola eta Barandiaran

8etan komenduan

IPIUINAREN ORDUA

apirilak 12, osteguna,

maiatzak 10, osteguna

liburutegian, 5etan

LIBURUAREN ASTEA

apirilaren 23tik 27ra

apirilak 24-25

Liburuen merkatu txikia

Liburutegi sarreran

10:00-13:00 eta 17:00-20:00

apirilak 26

Ziriako Andonegi ipuin

lehiaketaren sari banaketa

Zabielen, 7etan

apirilak 27

Ipuin antzertua umeentzat

Liburutegian, 5etan

martxoak 23, barixakua, 22:00etan, Zabielen: **FILM LABURREN ZIRKUITUA**

IBARPLAS

leihoaren erreferentzia

guk gure etorkizuna eraikitzen dugu

ATE IREKIAK: APIRILAK 14

- 11.00etan ikastetxearen eta eskaintzaren aurkezpena
- Ondoren instalazioen ikustaldia 13:00 arte

BATXILERGOA LANBIDE HEZIKETA

ERDI MAILA

- Beroa sortzeko instalazioak (iturgintza, eguzki instalazioak, gasa)
- Mantentze-lan elektromekanikoa

GOI MAILA

- Administrazioa eta finantzak
- Automatizazioa eta robotika industrialak
- Mekatronika industrialak
- Fabrikazio mekanikoko produkzioaren programazioa
- Elikagaien industriako prozesuak eta kalitatea
- Web Aplikazioen Garapena
- Efizientzia energetikoa eta eguzki energia termikoa (2. maila)

Markina-Xemein (Bizkaia)

94 616 90 02

info@leartik.eus

www.leartik.eus

GALDONAKO JAIAK

martxoak 30, ostirala

16:30 TUTE txapelketa

martxoak 31, larunbata

16:30 MUS txapelketa

apirilak 2, astelehena

12:00 MEZA

Ondoren, bertsolariak: Mañukorta eta Zeberio

18:00 HERRI KIROLAK

Harri jasotzen: Josu Urbietak

Aizkoran eta korrika:

Ugaitz Mugertza Vs. Aratz Mugertza eta Aimar Aierbe

Amaitzeko, GORRITIren abereak

ARKUMEA
ZOKKETATUKO DA!

GALDONAMENDI

Pol. ANTZOMENDI • Galdona bidea
MUTRIKU ☎ 943 60 31 86

gorritxuautoak@hotmail.com

✓ ITV	✓ MEKANIKA
✓ DIAGNOSIA	✓ GURPILAK
✓ ELEKTRIZITATEA	✓ MANTENIMENDUA

***Aurrekontuak
konpromiso
gabe***

Autoa nahi duzun tokian jaso eta itzuliko dizugu